

השוכר את האומנין פרק ששי כבא מצינא

פ.ב.

עין משפט
נר מצוה

(א) שנוטות מנ: (ב) סס מד.
פסקים לא: גיטין לו.
קדושין ח: (א) ו' תוס'
ע"ב: (ד) לעיל כט: ב"ק נ:
שנוטות מד: מדרס לג:
(ס) ג"ל שוה: (ז) ונכוחות
מט: (ח) ו' ופלה ד: ד.

מוסף רש"י

קתא: בית ד' (שבועות
מ:). אבד קתא דמגלא
אבד אלפא זורי: דסבר
וקביל, אבל כל זמן שזין
קיימין על כרחו גובה חובו,
אם מלוה סתם הוא, סתם
מלוה שגם יום, ואם פירש
לו זמן כשיעור זמנו יפטר,
ולא מצי לממר סברת
וקבילת, דאי לשם משכון
קבלת, לשם פירשן לא
קבלת, וזין דקבלת לשם
משכון כל כמה דלא מהדר
ליה משכונתא לא בני ליה מצי
פטר נפשיה דבמי שזין
(סו:). מנין לבעל חוב
שקונה משכון: כל ימי
הלוואה התשכון קני לו ואם
נאמץ מייד כחונקין, איש
עליו לא בשומר חסו ולא
כשומר שטר ששטרין
כחונקין, אלא כולו כשטרין
ובשטרין עומד (פסחים
ק:). ולך תהיה צדקה.
השגת העובט כתיב אי
אמת קונה משכון איש
צדקה הכא שכינה שגב
כשלתמו, ששאלו לו זה דבר
הקני לו, ואם איש קונה,
צדקה בהשכנה זו מנין, על
שלו שגב (שם). שלא
בשעת הלוואה: מנין ע"י
ג"ד, דכתיב משתעי קתא,
דכתיב לעיל מנין חזון
תעמוד והאיש וגו', ואמר
מר זה שלוח כ"ד (שבועות
מ:). שומר אבדה: הכניס
אבדת חנינו לנימו, דכתיב
ואספתו אל מוך ביתך וביק
(נ:). כשומר חנם: ואיש
חייב אלא כפשיעה (עירך
כ:). כשומר שכר: וחייב
בגניבה ואבדה, דשומר שכר
מלוה הוא, דשופק בנזנה
פטור מן המלוה (שם) א':
שכר מלוה (שבועות מ:).
לימא דרב יוסף תנאי
היא, דמלתא דרבה דאי
תנאי היא, דר' עקיבא דאי
ליה דרבה, אלא דרב יוסף
מי לימא תנאי היא, מי מני
לאוקמי לר' אליעזר כותיה
(שם).

על המשכון. בשעת הלוואה משמע: ומסני. שהלווה פירות: אי
הכי קמה ליה מסני דלא כרבי עקיבא. דקתני אצל אס הלווה
מעות שומר חנם ואנן קיימא לן במסכת סנהדרין (דף פו.)
ככולו סתמי סתם משנה רבי מאיר
ספרי ר' שמעון וכולו אליבא דר'
עקיבא: לימא. ר' אליעזר ור' עקיבא:
דכלא שוי שיעור וזוי קא מפלגי
ובדשמואל פליגי. דאי דנשוי מודה
ר' אליעזר דלגזביינא שקליה ודכלא
שוי פליגי דלרבי אליעזר לית ליה
דשמואל דלמר אבדו אלפא וזוי
וסבר דקביל לגזביינא הא לית ליה
לרבי אליעזר דמיון דלא שוי לזכרון
דברים צעמא הוא דנקיט ליה
ושומר חנם הוא ור' עקיבא אית ליה
דשמואל ואמר סבר וקביל בתורת
משכון וכל כמה דלא מיהדרי ליה
לא לגבי: דכולי עלמא לית ליה
דשמואל. דלרבי אליעזר לא מפסדי
כלום ולר' עקיבא אינו מפסדי אלא
כנגד המשכון: שקונה משכון. לכל
מנין להתמייד כחונקין: אימור
דאמר ר' יחזק במשכנו שלא בשעת
הלוואה. דהא קרא במשכנו ע"י
שלוח כ"ד כתיב דכתיב לעיל מיניה
בחזון תעמוד ומוקמינן לה לקמן
(דף קג.) בשלית ג"ד וההוא ודאי
קני לגזביינא שקליה וליכא לדמיויה
למשכנו בשעת הלוואה ובהך פלוגתא
דרבי אליעזר המלוה על המשכון
קתני: והכא בשומר אבדה קא
מיפלגי. דטעמא דר' עקיבא משום
דשומר שכר מלוה הוא והשופק
במלוה פטור מן המלוה דאי בעי לא
יביי ריפתא לעניא: שומר אבדה.
שנמא אבדה והכניסה אל מוך ביתו
דכתיב: וכל בנזונה אל
מוך ביתך: כשומר שכר. מלוה:
לימא דרב יוסף סנאי. דהא רבה
ודאי תנאי היא דהא ר' עקיבא לית
ליה דרבה ולית ליה לאוקמי
פלוגתייהו בטעמא אחרינא דהא
אחדן בכמה טעמי ולא אחוקמא

הלווה על המשכון קתני אלא לא קשיא כאן
שהלווה מעות כאן שהלווה פירות והא
מדקתני סיפא ר' יהודה אומר הלווה מעות
שומר חנם הלווה פירות שומר שכר מכלל
דלתנא קמא לא שני ליה כולה רבי יהודה
היא וחסורי מחסרא והכי קתני הלווה על
המשכון שומר שכר כמה דברים אמורים
שהלווה פירות אבל הלווה מעות שומר חנם
שרבי יהודה אומר הלווה מעות שומר חנם
הלווה פירות שומר שכר אי הכי קמה לה
מתני' דלא כרבי עקיבא אלא מחזורתא
מתניתין דלא כר' אליעזר לימא בדלא שוי
משכון שיעור וזוי ובדשמואל קא מיפלגי
דאמר שמואל האי מאן דאזופיה אלפא וזוי
לחבריה ואנא ליה קתא דמגלא עילויהו
אבד קתא דמגלא אבדו אלפא וזוי אי
בדלא שוי משכון שיעור וזוי דכולי עלמא
אית להו דשמואל והכא בדשוי שיעור
וזוי וקא מיפלגי בדר' יצחק דאמר ר'
יצחק במנין לבעל חוב שקונה משכון
שנאמר יולך תהיה צדקה אם אינו קונה
משכון צדקה מנא ליה מכאן לבעל חוב
שקונה משכון ותסברא אימור דאמר ר'
יצחק במשכנו שלא בשעת הלוואה אבל
משכנו שלא בשעת הלוואה מי אמר אלא
אית להו דרבי יצחק והכא במשכנו
בשעת הלוואה ובשומר אבדה קא
מיפלגי דאיתמר שומר אבדה רבה אמר
כשומר חנם רב יוסף אמר כשומר שכר לימא
דרב יוסף תנאי היא לא בשומר אבדה
דכולי עלמא אית להו דרב יוסף והכא
במלוה

נימא בדלא שוי שיעור וזוי ובדשמואל קמיפלגי. פי' צוקנט' אצל
דנשוי הוא לכ"ע ש"ס ופליגי שנוטות היינים (שנוטות דף
מג: ושם מד: ד"ה מא) יש ספרים דגרסי ה"ד אי דנשוי שיעור
וזוי מ"ט דרבי אליעזר אלא דכלא שוי ובדשמואל קמיפלגי משמע
כפ"ה דנשוי מודו כ"ע וקשה דל"כ
אמאי קאמר דמתניתין דלא כר'
אליעזר לוקמה דנשוי שיעור וזוי
ומיתי ככ"ע וכו"מ הא דקאמר
דמתניתין דלא כרבי אליעזר היינו
לפי המסקנא דפליגי דנשוי שיעור
וזוי ודבר דיוסף דהא לרבה דהלכתא
כוותיה פליגי לפי המסקנא דשמואל
דפ"ה בפ"ב לעיל (דף כט. ושם ד"ה
והו) ומיהו יש לומר דלא מצי
לאוקמי מתני' דנשוי וככ"ע דאין
סברא שחלוק רבי יהודה על רבי
אליעזר ור' עקיבא אלא ודאי מתני'
דכלא שוי איירי אצל קשה כיון
דנשוי שיעור וזוי לכולי עלמא אבדו
מעמיהו אס כן דכלא שוי מה שנגד
המשכון נמי אבדו לכ"ע ואס כן
אמאי ישבע לרבי אליעזר שאבד
המשכון בלא פשיעה מה מריח
מאותה שנוטה והלא המעות שנגד
המשכון אבדו אפי' לא פשע והיתירם
על המשכון יטול אפי' פשע במשכון
כיון דלית ליה לדשמואל וכו"מ כמו
שפירש צוקנטרס דהיכא דלא י' נקט
שיעור וזוי אפילו כנגד המשכון לא
יפסדי לר' אליעזר משום דלא נקטיה
אלא לזכרון דברים בעלמא זה אין
נראה דאי דנשוי אבדו מעמיהו אף
על גב דלית ליה לדשמואל אס כן
ע"כ לא אבדו אלא מטעמיה דרב
יוסף דמשום מלוה הוא ש"ס ומהאי
טעמא נמי יפסדי ליה שנגד המשכון
דכלא שוי דהא כ"ס ששעה מלוה
שהלווה על המשכון מועט ועוד
דלפי גירסת הפסחים היה משמע
כרב יוסף וק"ל כרבה כדפריש' בפ'
אלו מציאות (שם) ומיהו יש לומר
דנשוי הוא לכ"ע שומר שכר ולא
מטעמי' דרב יוסף אלא מטעמיה

דשמואל דחשיב כאלו פירש אבד המשכון אבדו מעותין וכי לא שוי
שיעור וזוי בשעת הלוואה לא נקיט ליה אלא לזכרון דברים בעלמא
אפילו כנגד המשכון לא חשיב כאלו פירש אליבא דרבי אליעזר
מ"מ דזוק הוא ונראה לפרש לימא דכלא שוי ובדשמואל קמיפלגי
פי' אף דכלא שוי ובדשמואל קמיפלגי ולא דבר' יצחק ורבי יוסף
דבטעמיהו לא מצי פליגי אלא דנשוי ועוד דלפי האמת לא פליגי
אף מה שנגד המשכון דמאי טעם יפסדי כיון דלית ליה לדשמואל ורבי עקיבא אית ליה דשמואל וזהכי לא איבד
המשכון והא דמתניתין שומר שכר לאו דוקא דהא האי לינשא לא שייך אמעות יתירים על המשכון אלא כלומר דיון ש"ס דמפסדי הכל
בגניבה ואבדה ולא בחונקין א"כ מתניתין איירי דנשוי דסתם משכון שזה כנגד כל החוב ולכן קרי ליה ש"ס:
לא דבוי ע"מא אית דהו דשמואל. בפרק שנוטות היינים (שנוטות דף מג: ושם ד"ה מתי) פריך לשמואל מדתני קלע הלוימך עליו
ושקל היה שזה והלה אומר לא כי אלא שלשה דינרים היה שזה חייב ואמאי לימא הא קבלתיה וגרס בספרים וכן פי' צוקנטרס
דמתניתין דפריש' כי קאמר שמואל דכלא פירש להאי גירסא א"ש דלא מצי למימר הכא כולהו אית להו דשמואל דאי ר' אליעזר אית
ליה דשמואל למה ישבע ויטול נהי דלית ליה דרבי יחזק מטעמא דשמואל יפסדי הכל אפי' לא פירש ולא שוי כ"ס דנשוי ואי איירי
דפריש' שלא יפסדי לא היה חולק ר' עקיבא אצל לפי גרסת ר"ח דגרס הסם מתני' דכלא פירש ושמואל דפריש' שיאבד כל מעותיו
וכן נראה לר"ת עיקר דאין סברא שיאבד כל מעותיו דכלא פירש והי' למאן דמוקי פלוגתייהו דשמואל דר' אליעזר לית להו דשמואל
ואף על גב דפריש' לא יועיל דאסמכתא היא וכיון דלא איבד מעות הימירים על המשכון גם מה שנגד המשכון לא הפסדי דלאמר
באזויה נשך (לעיל דף סו: ושם) דמי קאמר ליה קני לגזביינא ור"ע סבר דלא מקרי אסמכתא אלא היכא שאמר להסמין חנינו על דבריו
כגון אס אזיני ולא אעביד אשלים אלפא וזוי אצל הכא המלוה מתל כל חובו אס יפסד המשכון וקשה דלפי גירסא זו אמאי לא קאמר
הכא כולי עלמא אית להו דשמואל היכא דפריש' והכא נשוי שיעור וזוי ולא פריש' ודבר' יצחק קמיפלגי דהא הלכתא כותיה דשמואל
דרב נחמן ונהרדעי ק"ל כותיה הסם יש לומר דסבר גמרא דאי דפריש' מפסדי כל החוב דכלא פירש נמי מפסדי כנגד המשכון דמה
שנגד המשכון דפריש' דמי ולהכי לא מצי למימר כולי עלמא אית להו דשמואל דל"כ לר' אליעזר למה ישבע ויטול כל מעותיו דמה
שנגד המשכון יש לו להפסדי כיון דאית ליה דשמואל ומכל מקום הלכתא כשמואל דפריש' ור"ח פירש דאין הלכה כשמואל וטעמא משום
דקאמר הכא כולי עלמא לית להו דשמואל ואין זו ראייה שכן דרך בהמרא לדמות דכולי עלמא לית להו אע"ג דכן הלכה כיון דלא מצי
למימר כולי עלמא אית להו ועוד דלפי האמת דק"ל כרבה פליגי דשמואל וקאי רבי עקיבא ומתניתין דשמואל וא"כ ק"ל דשמואל ואע"ג
דרב פליגי עליה דהא בפרק הוצב (לעיל דף מג: ושם) מדמי פלוגתא דרב דערבון לפלוגתא דרשב"ג ורבנן גבי ואינו שזה אלא פלג
ובשנוטות (דף מד:) מדמי פלוגתא דרשב"ג ורבנן לדשמואל א"כ פלוגתא דשמואל ורב לענין מי שפרע דליקורא איתמר והלכה כרב
בליקורא (י"ג דשמואל לענין דינא איתמר והלכתא כשמואל דיני ועוד דר' יוחנן פליגי אדרב צערבון וסבר כשמואל וקיימא לן ז"ר
ור' יוחנן הלכה כרבי יוחנן וכרב נחמן קיימא לן דיני לגבי כולי עלמא וסבר כשמואל:

ר' יוסף רב יוסף תנאי היא. פירש צוקנטרס דרבה ודאי תנאי היא ולעיל פירשתי בפרק שני (דף כט. ושם ד"ה והו) דרבה ודאי לאו
תנאי ומוקי פלוגתייהו דשמואל וכולי עלמא אית להו דרבה אצל לרב יוסף כי נמי פליגי דשמואל ר' אליעזר דלאו כותיה:
במלוה

צ א ב מ"י פ"י מהל'
שכירות הל' א ועין
בהשגות ובמ"מ וכל"מ
סגן עשין פט טו"ע ח"מ
פ"י ע"כ פ"י ב וע"ש
דנתיב:

תורה אור השלם
1 הקשב תשיב לו את
העובט בכא השמש
ושכב בשלמחו וברכך
ולך תהיה צדקה לפני ה'
אלהיך: דברים כד יג

